

Comentariul poeziei Epigonii scrisa de Mihai Eminescu - prima parte

Publicata la 15 august 1870 in "Convorbiri literare", Epigonii e unul dintre poemele programatice eminesciene. Titlul are rezonante germane. Romanul Die Epigonen de Karl Immermann introduce sensul de "urmasi nedemni ai unor inaintasi ilustri". Dintre sursele istorico-literare, cunoscuta e epigrama lui Schiller - Ieremiade. I se adauga Lepturariul lui Aron Pumnul ("antologie", vol. I-IV, Viena, 1862 - 1865), precum si Arhiva istorica a Romaniei (1865) si Letopisetetele lui Kogalniceanu.

Epigonii e un poem de atitudine, primul in aceasta ordine tematica. In cea de-a doua etapa a creatiei, Eminescu se mentinea pe pozitia formulata de Maiorescu despre arta. Artă are ca obiect adevarul. Artă autentică e etică, sanatoasă; "simțirea adevarată", "înălțimea ideilor", "limba corectă, ferită de înjosiri", refuzul "afectării sentimentale", al "limbii fortate", al "corupției" constituie luări de atitudine și concepții pe care Eminescu le-a reprezentat. "...Spiritul literar al acestei epoci e corupt și ni se pare nouă atât de fad, pe cât de fade le par și lor scrierile clasice și a[le] moralistilor mai vechi... Frenetice și dezgust, dezgust și frenetice - iată schimbările perpetue din sufletul omenesc modern" (Scrieri politice). Ca Eminescu admira artă antică greco-latină și clasicismul e un fapt cunoscut. Pasoptismul a oferit prezentului un termen de comparație. Precursorul acestuia, Heliade Radulescu, poate sta alături de Andrei Muresanu și Vasile Alecsandri. Acestia sunt poetii de referință în aprecierea eminesciană (și nu e singurul text care îi evocă).

Construcția poemului se aseamăna cu cea a multor poeme eminesciene. E biplană și alături sugestivă oda și satira. Antiteza e procedeu compozițional declarat. Partea întâi a poeziei e o amplă oda. Pornind de la câteva motive și simboluri modelatoare, imaginea Poetului e "explicată", asociată direct mitului, vizionarismului, profetismului, orfismului, visului cu puterea lui creatoare. Concepția se sprijină, în linii mari, pe aceea a credinței în mit, în atitudinea arhetipală (orfică, profetică). Mitul e purtător de simbol. E "hieroglifa unei idei" (Ioana Em. Petrescu, Eminescu. Modele cosmologice și viziune poetică). Așa, de exemplu, mitul orfic (al lui Orfeu) identifică pe poetul-cântăreț unei semidivinități capabile să miste valul, piatra, natura în genere, subliniind puterea cântecului de a re-centra universul. Întregul discurs are ca substrat "nostalgia vârstei organice și profetice a poeziei când scrierile au valoarea sacră de "scripturi", când între "cântare" și "gândire" n-a intervenit rupătura îndoielii".